

موادی از آیین نامه اجرائی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب^۱

ماده ۱ - به استناد ماده ۳ قانون توزیع عادلانه آب هر شخص اعم از حقیقی و حقوقی و وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها و ارگانهای دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی بخواهند از آب‌های زیرزمینی در هر نقطه از کشور به وسیله حفر چاه و یا احداث قنات و یا از طریق تعمیق یا تغییر محل چاه‌های موجود و ادامه پیشکار قنات و توسعه چشمه یا طرق دیگر استفاده کنند به استثنای چاه‌های واقع در مناطق غیر ممنوعه مشمول ماده ۵ قانون توزیع عادلانه آب باید تقاضای کتبی خود را طبق نمونه شماره ۱ پیوست که حاوی مدارک مذکور در آن باشد به سازمان‌ها یا شرکت‌های آب تابعه وزارت نیرو یا شعب آنها تسلیم نمایند.

تبصره - وزارتخانه‌ها و دستگاه‌ها و ارگان‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی نیز مشمول این ماده بوده و می‌بایستی درخواست خود را طبق فرم شماره ۱ پیوست تکمیل و ارسال نمایند.

ماده ۴ - کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها پس از وصول پرونده امر و بررسی آن در صورت موافقت با نظریه کارشناس یا کارشناسان مراتب را به شرکت یا سازمان متبوعه اعلام والا با حضور کارشناس مربوطه به موضوع مجدداً رسیدگی و عنداللزوم کمیسیون به تشخیص خود موضوع را به کارشناس یا کارشناسان دیگری ارجاع و پس از وصول نظریه کارشناسی اتخاذ تصمیم می‌نماید. تصمیم کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها با اکثریت آراء اتخاذ می‌شود.

تبصره ۱ - در مورد موافقت‌نامه موضوع تبصره یک ماده ۵ قانون توزیع عادلانه آب نیز نحوه عمل بشرح فوق خواهد بود.

تبصره ۲ - اتخاذ تصمیم در مورد صدور پروانه حفر و بهره‌برداری در یک یا دو مرحله حسب مورد با توجه به وضعیت آب‌های زیرزمینی و ضرورت‌های فنی و نظریه کارشناس با کمیسیون پروانه‌ها می‌باشد.

تبصره ۳ - چنانچه متقاضی به نظریه کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها یا نحوه عمل سازمان‌ها و شرکت‌های آب منطقه‌ای در مورد تقاضای خود معترض باشند می‌توانند به دادگاه‌های صالحه مراجعه نمایند.

ماده ۸ - پروانه حفر چاه قنات یا تعمیق یا تغییر محل چاه و ادامه پیشکار قنات طبق نمونه شماره ۴ پیوست که حاوی مشخصات فنی و محل حفر و شماره و تاریخ است بنام متقاضی صادر می‌گردد چنانچه ظرف یک سال از تاریخ صدور پروانه اقدامی برای حفر چاه به عمل نیاید پروانه صادره از درجه اعتبار ساقط است و تجدید آن منوط به انجام تشریفات مقرر در این آیین‌نامه خواهد بود.

تبصره ۱ - در مورد چاه‌هایی که در مدت اعتبار پروانه حفر ولی قبل از بهره‌برداری از آن منطقه ممنوعه اعلام گردیده باشد کارشناس در صورت تأیید اتمام حفاری در مهلت مقرر در پروانه صادره متناسب با مساحت اراضی که بیشتر از زمان صدور پروانه نباشد و رعایت حریم منابع آب اطراف در تاریخ بازدید میزان بهره‌برداری و قدرت منصوبات را پیشنهاد و برابر نظر کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها اقدام خواهد شد.

تبصره ۲ - چنانچه احداث و یا ادامه پیشکار قنات به علل موجهی مستلزم وقت بیشتری باشد متقاضی می‌تواند تمدید مدت را خواستار شود در این صورت پس از تشخیص کارشناس مهلت مناسبی برای انجام مفاد پروانه تعیین و به متقاضی اعلام خواهد شد.

ماده ۹ - اعلام ممنوعیت مناطق برای حفر چاه و قنات جدید یا تعمیق چاه و ادامه پیشکار قنات به منظور استحصال آب

^۱ مصوب ۱۳۶۳/۷/۱۸ هیئت وزیران و اصلاحات بعدی.

بیشتر از طرف وزارت نیرو به وسیله نشر آگهی در روزنامه رسمی کشور جمهوری اسلامی و یکی از جراید کثیرالانتشار مرکز و محل با ذکر دلیل و مدت و حدود جغرافیائی مشخص در یک نوبت به عمل می‌آید و در نقاطی که روزنامه کثیرالانتشار نباشد مراتب به وسیله انجمن یا شورای ده یا بخشرداری به طریق مقتضی به اطلاع اهالی محل خواهد رسید.

تبصره ۱- شرکت‌ها و سازمان‌های آب منطقه‌ای از تاریخ پیشنهاد ممنوعیت منطقه تقاضاهای حفر چاه یا احداث قنات یا افزایش بهره‌برداری را دریافت ولی تا تعیین تکلیف ممنوعیت از طرف وزارت نیرو این قبیل تقاضا به جریان گذاشته نمی‌شود و مراتب کتباً به متقاضی اعلام خواهد گردید.

تبصره ۲- پرونده‌های تکمیل شده مطروحه قبل از تاریخ پیشنهاد ممنوعیت منطقه از طرف سازمان یا شرکت آب منطقه‌ای که توسط کارشناس بازدید شده باشد مسیر عادی خود را طی خواهد کرد. نسبت به پرونده‌هایی که توسط کارشناس بازدید نشده باشد مطابق تبصره یک عمل می‌شود.

تبصره ۳- از تاریخ اعلام ممنوعیت منطقه توسط وزارت نیرو به شرکت یا سازمان ذیربط هیچ‌گونه تقاضائی از اشخاص قبول نمی‌شود و در صورت رفع ممنوعیت پرونده‌های مطروحه قبلی حق تقدم برای رسیدگی خواهند داشت.

تبصره ۴- وزارت نیرو مکلف است ممنوعیت مناطق را برای اطلاع به وزارت کشاورزی و سایر وزارتخانه‌ها، نهادها و ارگان‌های دولتی نیز اعلام نماید.

تبصره ۵- شرکت‌های و سازمان‌های آب منطقه‌ای مکلفند پس از اعلام ممنوعیت مستمراً منطقه را مورد مطالعه قرار داده و هر سال یک بار وضعیت سفره آب زیرزمینی را به وزارت نیرو گزارش نمایند و همچنین شش ماه قبل از پایان مدت ممنوعیت با تکمیل مطالعات پیشنهاد خود را در مورد ادامه یا رفع ممنوعیت به وزارت نیرو ارسال تا وزارت نیرو فرصت کافی برای بررسی و اعلام ادامه یا رفع ممنوعیت حداقل دو ماه قبل از انقضاء مدت ممنوعیت را داشته باشد.

ماده ۱۱- در مناطق ممنوعه حفر چاه یا قنات به جای چاه و یا قناتی که خشک شده و یا آبدهی آن نقصان فاحش یافته و استفاده کافی از آنها به عمل نمی‌آید و تا سه سال قبل از ممنوعیت منطقه از آن بهره‌برداری می‌شده است با اخذ پروانه مجاز است مشروط به آن که اولاً از آب چاه یا قنات جدید فقط زمین‌هایی آبیاری شوند که قبلاً از چاه یا قنات قبلی مشروب می‌شده‌اند. ثانیاً در حریم منابع آب متعلق به دیگری نباشد ثالثاً حفر چاه یا قنات در ملک غیر با اجازه مالک باشد با حفر این قبیل چاه‌ها یا قنات چاه یا قنات قبلی فاقد حریم و متروکه اعلام خواهد شد. اعمال مقررات این ماده مشروط به آن است که صاحبان چاه یا قنات حداکثر پنج سال پس از خشک شدن و یا نقصان فاحش آب برای استفاده از مقررات این ماده به ادارات مربوطه مراجعه نمایند. پس از انقضاء مدت مذکور در این ماده تقاضایی قبول نمی‌شود.

تبصره ۱- صدور پروانه حفر چاه به جای قنات در صورتی ممکن خواهد بود که کارشناس یا کارشناسان ذیربط (کارشناس آب‌های زیرزمینی و کارشناس کشاورزی) امکان احیاء یا لایروبی قنات را از لحاظ فنی و اقتصادی مردود اعلام نمایند.

تبصره ۲- تشخیص نقصان فاحش آبدهی قنات و چاه‌هایی که عملاً مسلوب‌المنفعه نبوده ولی استفاده کافی از آنها به عمل نمی‌آید با کارشناس است که با ملاک قرار دادن متوسط آبدهی پنج سال قبل از ممنوعیت منطقه اعلام نظر خواهد کرد.

تبصره ۳- میزان بهره‌برداری در مورد چاه‌ها و قنات موضوع مواد ۱۰ و ۱۱ بر مبنای معدل آبدهی لحظه‌ای پنج سال قبل از تاریخ ممنوعیت منطقه یا خشک شدن آنها منظور می‌گردد.

تبصره ۴- تعیین محل حفر چاه به جای قنات در مظهر یا اراضی زیر شرب همان قنات بلامانع و در مواردی که محل حفر چاه در آبدی یا خشکه کار قنات تعیین‌گردد کارشناس می‌تواند میزان تلفات آب در مسیر تا مظهر قنات را نیز با توجه به جنس

اراضی و در وجه نفوذپذیری معبر محاسبه و پیشنهاد نماید.

تبصره ۵ - در مواردی که آمار کافی برای تعیین آبدۀ لحظه‌ای چاه یا قنات در دست نباشد میزان آب با توجه به قرائن و امارات و تحقیق از مطلعین و معتمدین محلی وسیله کارشناس مربوطه تعیین خواهد گردید.

ماده ۱۲ - صدور پروانه حفر چاه در مناطق ممنوع برای اجرای طرح‌های صنعتی و عمرانی دولت با تصویب وزارت نیرو و تأمین آب مشروب و شهرها و شهرک‌ها و روستاها به پیشنهاد وزارتخانه‌های مربوطه یا سازمان‌های تابعه آنها و همچنین تأمین آب مورد نیاز واحدهای صنعتی و شرب و بهداشت دامداری‌ها و مرغداری‌ها با ارائه پروانه از مراجع ذیربط بر مبنای امکانات آبی محل و تصویب وزارت نیرو امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۱۳ - چاه‌های مجازی که در مناطق ممنوعه مورد بهره‌برداری می‌باشند و یا چاه‌هایی که پروانه حفر آنها صادر شده اگر در موقع حفر یا بهره‌برداری به نحوی دچار نقص فنی شوند که رفع آن ممکن نبوده و یا مقرون به صرفه نباشد سازمان یا شرکت آب منطقه‌ای مربوطه می‌تواند بنا به درخواست متقاضی و تشخیص کارشناس و رعایت حریم منابع آب مجاور اجازۀ حفر چاه دیگری را به جای چاه غیر قابل استفاده در نزدیکترین محل ممکن به چاه قبلی صادر کنند، در این گونه موارد پس از اتمام حفاری چاه جدید، چاه قبلی به هزینه صاحب چاه وسیله مأمورین مربوط طبق صورت مجلسی که با امضای مأمورین و صاحب چاه تنظیم می‌گردد پر خواهد شد.

تبصره ۱ - بهره‌برداری از چاه جدید حتی‌المقدور به میزان بهره‌برداری قبلی متناسب با مساحت اراضی زمان بازدید کارشناس خواهد بود که با توجه به آمار، قرائن و امارات و خصوصیات فنی چاه سابق وسیله کارشناس تعیین می‌گردد.

تبصره ۲ - در صورتی که بنا به ضرورت‌های فنی تغییر محل نسبت به چاه قبلی بیش از یک صد متر مقتضی باشد موضوع پس از تأیید کمیسیون صدور پروانه‌ها متضمن توجیحات فنی برای اتخاذ تصمیم به وزارت نیرو ارجاع خواهد گردید.

ماده ۱۴ - در مناطق ممنوعه موافقت با بهره‌برداری از چاه‌های موضوع تبصره ۱ ماده ۵ قانون توزیع عادلانه آب مشروط به آن است که محل مورد تقاضا مسکونی بوده، مساحت باغچه از دو هزار متر مربع تجاوز نکرده و تأمین آب مصارف شرب و بهداشت و باغچه از طرق دیگر ممکن نباشد، به هر حال قدرت منصوبات بایستی متناسب با سطح برخورد به آب با نصب لوله آبدۀ به قطر داخلی حداکثر ۴ سانتیمتر باشد.

ماده ۱۹ - تشخیص حریم چاه و قنات و چشمه و مجاری آب و تأثیر متقابل منابع آب مذکور نسبت به هم در هر مورد با کارشناسان فنی وزارت نیرو یا سازمان‌ها و یا شرکت‌های آب منطقه‌ای است که با توجه به وضعیت منابع آب و شرایط هیدرولیک محل و مقدار بهره‌برداری مجاز تعیین و اعلام می‌گردد.

ماده ۲۰ - اشخاص حقیقی و حقوقی که طبق ماده ۱۳ قانون توزیع عادلانه آب حرفه آنها حفاریست مکلفند از وزارت نیرو درخواست پروانه نمایند و بدون داشتن پروانه مجاز به حفاری نمی‌باشند.

ماده ۲۲ - متقاضیان پروانه صلاحیت حفاری مکلفند دستگاه‌های حفاری خود را برای بازدید کارشناسان وزارت نیرو در محل‌هایی وزارت مزبور تعیین می‌نمایند آماده نمایند.

ماده ۲۳ - دارندگان پروانه صلاحیت حفاری موتوری به رعایت موارد زیر مکلف می‌باشند:

۱ - بدون ملاحظه پروانه یا موافقت نامه حفر یا لایروبی چاه و رعایت مدت اعتبار آن اقدام به حفر یا لایروبی چاه ننموده و در مورد چاه‌های موضوع ماده ۵ قانون توزیع عادلانه آب بدون اطلاع وزارت نیرو یا سازمان‌ها و شرکت‌های آب منطقه‌ای اقدامی به عمل

نیاورند.

۲ - عملیات حفاری و تجهیز چاه را باید کاملاً مطابق مشخصات مندرج در پروانه و موافقت‌نامه مربوطه انجام دهند.

۳ - به محض استقرار دستگاه حفاری در محل حفر چاه سازمان (شرکت آب منطقه‌ای) مربوطه را کتباً با اشاره به شماره پروانه حفر چاه یا موافقت‌نامه مورد نظر مطلع نمایند.

۴ - پرسش‌نامه عملیات حفاری را طبق فرم شماره ۴ پیوست که از طرف وزارت نیرو یا سازمان (شرکت‌های آب منطقه‌ای) در مورد حفر چاه‌ها به آنها داده می‌شود باید حداکثر پس از ده روز از خاتمه حفاری تکمیل نموده و به سازمان (شرکت) آب مربوطه ارسال دارند.

۵ - در حین حفاری در مواردی که وزارت نیرو یا سازمان‌های ذیربط ضروری بدانند از طبقات مختلف زمین نمونه‌برداری آب و خاک نموده و نمونه‌ها را به طور جداگانه در ظروف مناسب جمع‌آوری و پس از خاتمه حفاری به وزارت نیرو یا مراجع مربوطه تسلیم نمایند.

۶ - در هر چاهی که حفر می‌نمایند روزنه‌ای به قطر حداقل سه سانتیمتر در لوله جدار تعبیه نمایند به طوری که اندازه‌گیری سطح آب چاه به وسیله عمقیاب ممکن باشد.

۷ - تاریخ آزمایش پمپاژ را پانزده روز قبل به شرکت یا سازمان آب منطقه‌ای صادر کننده پروانه حفر کتباً اطلاع دهند، در صورتی که نمایندگان شرکت یا سازمان مربوطه در فرصت مقرر حاضر نشوند پمپاژ را با موتور پمپ دارای قدرت کافی و متناسب رأساً انجام و گزارش آن را در جداولی که از طرف وزارت نیرو تنظیم شده قید و به مرجع مربوطه ارسال دارند.

۸ - به محض برخورد به سفره آب آرتزین فوراً مراتب را به سازمان‌ها یا شرکت‌های آب مربوطه اطلاع داده و عملیات حفاری را برای دریافت دستورالعمل فنی و مهار کردن چاه با نصب شیر فلکه متوقف سازند.

۹ - یک نسخه فتوکپی پروانه حفر چاه و کروکی منضم به آن و همچنین یک نسخه فتوکپی پروانه صلاحیت حفاری را همواره در محل حفر در دسترس داشته باشند.

۱۰ - محل حفر چاه را دقیقاً با شاخص‌های تعیین شده در کروکی منضم به پروانه یا موافقت‌نامه منطبق و پیاده نموده و در صورت عدم تطبیق قبل از اقدام به حفر مراتب را به شرکت یا سازمان آب منطقه‌ای صادر کننده پروانه منعکس و کسب تکلیف نمایند.

ماده ۲۵ - در مواردی که مأمورین شرکت‌ها و سازمان‌های آب منطقه‌ای که دارای ابلاغ مخصوص از طرف وزیر نیرو می‌باشند مشاهده کنند که اشخاص یا شرکت‌های حفار مشغول حفر چاه بدون پروانه می‌باشند و یا از شروط مندرج در قانون توزیع عادلانه آب و آیین‌نامه‌های اجرائی آن تخلف می‌نمایند موضوع را به مأمورین انتظامی گزارش و از آنها درخواست می‌نمایند که در محل وقوع جرم حاضر و به تکلیف قانونی خود طبق ماده ۲۳ قانون آئین دادرسی کیفری دایر بر جلوگیری از امحاء اثرات جرم و فرار متهم عمل نمایند.